

ISL 1002 Muhasebe –II Dersi

Çalışma Soruları - I

Cevapları

1. (A) "E" işletmesi, %20 karlılık oranıyla çalışmaktadır. İşletmenin 31.12.2023 tarihinde yurtiçi satış hasılatı 78.000,-TL'dir. Buna göre; a. İşletmenin brüt mal satış karı ile STMM'sini ortalama karlılık yöntemine göre hesaplayınız. b. Bu yöntemi hangi tür işletmelerin hangi gerekçe ile kullanabileceğini belirtiniz.

ISL 1002 Muhasebe –II Dersi Çalışma Soruları - I Cevapları

1. (A)

$$\text{a) STMM} = 78.000,- / 1,20 = 65.000,-\text{TL}$$

$$\text{Brüt Satış Karı} = 78.000,- \text{ TL} - 65.000,-\text{TL} = 13.000,-\text{TL}$$

b) Ortalama karlılık yöntemi Vergi Usul Kanuna göre büyük mağazaların ve eczanelerin kullanmasına izin vermektedir. (Bu işletmeler her yıl envanter çıkarmamakta ancak üç yılda bir envanter çıkarmaları zorunludur.) Her yıl envanter çıkaramayan bu tür işletmelerin karlarını doğru tespit edebilmek amacıyla bu yöntemi kullanmaktadırlar.

(B) Bir işletme, Aralık 2023 ayı sonunda stoktaki 600 adet malın 500 adedinin değer kaybettiğini tespit etmiştir. Değer kaybeden mallara ortalama fiyat esasına göre emsal bedel belirlenecektir. Son 3 aylık satışlar şöyledir: Aralık ayı 120 adet, Kasım ayı 150 adet, Ekim Ayı 150 adet ve Eylül 125 adet'tir. Aralık ayı ortalama fiyat 100,-TL, Kasım ayı ortalama fiyat 105,-TL, Ekim ayı ortalama fiyat 120,-TL'dir. Bu bilgilere göre değer kaybeden malın emsal bedeli kaç TL'dir?

(B) Gerçek bedeli tespit edilemeyen malların %25'i 125 (500 mal x %25) maldır. Satışlar aylar itibarıyla gözden geçirildiğinde Kasım ayı satış miktarı (150 mal) değerlendirme günündeki mevcut 500 malın %25'ini aşmaktadır. Dolayısıyla Kasım ayı ortalama satış fiyatı emsal bedel olarak değerlendirme esas alınacaktır.

Kasım ayı ortalama fiyatı ise 105,-TL'dir.

500 malın emsal bedeli ise $500 \text{ mal} \times 105,-\text{TL} = 52.500,-\text{TL}$ olarak hesaplanır.

2. (A) "B" A.Ş., 17.11.2023 tarihinde Kasa Hesabı'nın borcunda 98.000,-TL, alacağına ise 18.000,-TL olduğunu, kasasında ise fiilen 72.000,-TL bulunduğunu tespit etmiş ve ilgili farkı geçici hesaba almıştır. 20.11.2023 tarihinde söz konusu farkın 4.720,-TL(KDV %18)'sinin dönem içinde peşin bedelle satın alınan ticari malların kayıtlara geçmemesinden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Kalan farkın nedeni bulunamadığından 31.12.2023 tarihinde geçici hesabın kapatılmasına karar verilmiştir. İstenen: 17.11.2023, 20.11.2023 ile 31.12.2023 tarihindeki kaydı kasadan personelin sorumlu olması ve kimsenin sorumlu olmaması durumlarına göre ayrı ayrı gösteriniz.

2. (A) Kasa hesabının borç bakiyesinde 80.000,- TL bulunmaktadır. Fiili sayım sonucunda kasada 72.000,- TL olduğu tespit edilmiştir. Buna göre 8.000,- TL (80.000,-TL – 72.000,-TL) eksiklik/noksanlık tespit edilmiştir.

Geçici kayıt

Unutulan alış kaydı

Sorumlu personel

Sorumlu yok

17.11					
197 SAYIM ve TESELLÜM NOKSANLARI H.	8.000,-	-			
100 KASA HESABI			8.000,-	-	
Kasa sayım noksanlığı					
20.11					
153 TİCARİ MALLAR H.	4.000,-	-			
191 İNDİRİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ	720,-	-			
197 SAYIM ve TESELLÜM NOKSANLARI H.			4.720,-	-	
Nedeni Bulunan kasa sayım noksanlığının kapatılması					

Fiili Durum: 72.000
Kaydi durum: 80.000
FARK: 8.000 TL NOKSANLIK

31.12					
135 PERSONELDEN ALACAKLAR H.	3.280,-	-			
197 SAYIM ve TESELLÜM NOKSANLARI H.			3.280,-	-	
Kasa sayım noksanlığının kapatılması (Kasadan sorumlu varsa)					
31.12					
689 DİĞER OLAGANDISI GİDER ve ZARARLAR	3.280,-	-			
197 SAYIM ve TESELLÜM NOKSANLARI H.			3.280,-	-	
Kasa sayım noksanlığının kapatılması (Kasadan sorumlu yoksa)					
K.K.E.G.					

$8.000 - 4.720 = 3.280$

(B) "E" işletmesi, 04.04.2023 tarihli envanter işleminde kasasında fiilen 120.000,-TL bulunduğu ve aynı gün Kasa hesabının 90.000,- TL borç kalanı verdiği tespit edilmiş ve farkın nedeni araştırılmaya karar verilmiştir. 15.04.2023 tarihinde farkın peşin yapılan 52.000,-TL'lik senet tahsilatının kayıtlara 25.000,-TL olarak geçmesinden kaynaklandığı tespit edilmiş, kalan farkın dönem sonuna kadar nedeni tespit edilememiştir. İstenen: a. 04.04.2023 tarihli geçici kaydı ve 15.04.2023 tarihli neden bulma kaydını gösteriniz. b. 31.12.2023 tarihindeki geçici hesap iptal kaydını; kasadan personelin sorumlu olması ve kimse sorumlu olmaması durumlarına göre ayrı ayrı gösteriniz.

2.(B) Kasada fiilen 120.000,- TL olması durumunda 30.000,- TL fazlalık ortaya çıkacaktır.

a)	04.04					
Geçici kayıt	100 KASA HESABI		30.000,-	-		
	397 SAYIM ve TESELLÜM FAZLALARI H.				30.000,-	-
	Kasa sayım fazlalığı.					
	15.04					
Eksik yapılan kaydın tamamlanması	397 SAYIM ve TESELLÜM FAZLALARI H.		27.000,-	-		
	121 ALACAK SENETLERİ H.				27.000,-	-
	Kasa sayım fazlalığının nedeninin bulunması.					
	31.12					
b)	397 SAYIM ve TESELLÜM FAZLALARI H.		3.000,-	-		
Bulunamayan fazlalığın GELİR kaydı	679 DİĞER OLAGANDIŞI GELİR ve KARLAR				3.000,-	-
	Kasa sayım fazlalığının kapatılması.					

Fiili Durum: 120.000
Kaydi durum: 90.000
FARK: 30.000 TL FAZLALIK

52.000 – 25.000 = 27.000
İLAVE TAHSİLAT KAYDI
YAPILMALI

30.000 - 27.000 = 3.000 TL

Not:

Kasa fazlalığında kasadan sorumlu olsa da olmasa da geçici hesaba alınan tutar 679 Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar Hesabına aktarılarak kapatılır.

3. "E" işletmesi, alıcıdan 2023 yılı içinde 60.000,-TL karşılığında 24.000 USD tahsil etmiştir. Aynı yıl içinde 14.000 USD'yi 1 USD= 2,60 TL'den TL'ye çevirmiş, kalan parayı da yılsonunda 2,20 kurundan değerlemeye tabi tutmuştur.

- a. USD tahsil, bozdurma ve değerlendirme kayıtlarını yapınız ve bu işlemde hangi kurun esas alındığını da vurgulayınız.
b. Kalan paranın 2024 yılı içinde 2,15 TL kuru ile bankaya yatırılması kaydını yapınız.

3. a) Efektif dolar alış kuru: 60.000,- TL / 24.000,- \$ = 1\$ = 2,50- TL

2023						
100 KASA HESABI		36.400,-	-			
100.00 TL Kasası						
100 KASA HESABI				35.000,-	-	
100.10 USD Kasası						
646 KAMBIYO KARLARI H.				1.400,-	-	
14.000 \$ x 2,60 = 36.400,- TL						
14.000 \$ x 2,50 = 35.000,- TL						
Efektif USD'nin bozdurulması						
31.12.						
656 KAMBIYO ZARARLARI H.		3.000,-	-			
100 KASA HESABI				3.000,-	-	
100.10 USD Kasası						
10.000 \$ x (2,20 – 2,50) = 3.000,- TL						
Mevcut efektifin değerlendirilmesi						

3. "E" işletmesi, alıcıdan 2023 yılı içinde 60.000,-TL karşılığında 24.000 USD tahsil etmiştir. Aynı yıl içinde 14.000 USD'yi 1 USD= 2,60 TL'den TL'ye çevirmiş, kalan parayı da yılsonunda 2,20 kurundan değerlemeye tabi tutmuştur.
- a. USD tahsil, bozdurma ve değerleme kayıtlarını yapınız ve bu işlemde hangi kurun esas alındığını da vurgulayınız.
- ➔ b. Kalan paranın 2024 yılı içinde 2,15 TL kuru ile bankaya yatırılması kaydını yapınız.

➔ b)

2023					
102 BANKALAR HESABI	21.500,	-			
656 KAMBIYO ZARARLARI H.	500,	-			
100 KASA HESABI			22.000,	-	
100.10 USD Kasası					
10.000 \$ x 2,20 = 22.000,- TL					
10.000 \$ x 2,15= 21.500,- TL					
Efektif USD'nin bankaya yatırılması					

4. (A) "K" işletmesi, 31.12.2023 tarihinde 102 Bankalar Hesabı'na ilişkin envanter işleminde;
- a. "S" Bankası'nda kendi kayıtlarına göre 22.000,-TL, bankadan gelen hesap özetine göre 18.460,-TL kaldığı, farkın da dönem içinde otomatik ödeme talimatına istinaden gerçekleştirilen 3.540,-TL (KDV %18)'lik kira ödemesinin kaydedilmemesinden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Gerekli kaydı gösteriniz.
- b. "Z" Bankası'ndaki mevduata brüt 5.000,-TL faiz tahakkuk ettiği ve net tutarın hesaba geçtiği tespit edilmiştir. Gelir vergisi %15. Gerekli kaydı gösteriniz.

4.

A) a)

31.12					
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ H.	3.000,	-			
191 İNDİRİLECEK KDV H.	540,	-			
102 BANKALAR H.			3.540,-		
-S Bankası					
Kira bedelinin ödenmesi.					

Fiili Durum: 18.460
Kaydı Durum: 22.000
FARK: 3.540

b) Faiz geliri

= 5.000,- TL

Gelir vergisi (5.000 x 0,15) = 750,- TL (Vergi kesintisi)

Net tutar 4.250,- TL

31.12					
102 BANKALAR HESABI	4.250,	-			
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ ve FONLAR H.	750,	-			
181 GELİR TAHAKKUKLARI H.			5.000,	-	
Tahakkuk eden faizin hesaba geçirilmesi.					

(B) "T" İşletmesi, 01.04.2023 tarihinde 4 ay vadeli, yıllık %20 faizli 24.000,-TL'lik mevduat hesabı açmıştır.

a. Vade sonu (01.08.2023) anapara ve net faiz (gelir vergisi %15) tahsil kaydını gösteriniz.

b. İşletmenin aynı hesabı, diğer bilgiler aynı kalmak şartıyla, 01.12.2023 tarihinde açması durumunda yılsonundaki faiz tahakkuk kaydı ile vade sonundaki net faizin (gelir vergisi %15) anaparaya ilave kaydını gösteriniz.

+4 ay = vade sonu 01.04.2024 olur

4. (B) a) $24.000 \times 20 \times 4 / 1200 = 1.600,-$ TL (Faiz geliri)
Gelir vergisi $(1.600 \times 0,15) = 240,-$ TL (Vergi kesintisi)
Net tutar 1.360,- TL

Vade 1.04.2023 -1.08.2023 ,
4 ay (2023)

01.08					
100 KASA HESABI		25.360,-			
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ ve FONLAR H.		240,-			
642 FAİZ GELİRLERİ H.			1.600,-		
102 BANKALAR HESABI			24.000,-		

1 ay b) $24000 \times 20 \times 1 / 1200 = 400,-$ TL (Bir aylık faiz)

31.12.2023					
181 GELİR TAHAKKUKLARI H.		400,-			
642 FAİZ GELİRLERİ H.			400,-		
Faizin tahakkuku					

Vade 1.12.2023 -1.04.2024 ,
1 ay (2023)
3 ay (2024)
 $24.000 \times 20 \times 3 / 1200 = 1200$ Faiz

3 ay =2024

01.04.2024					
100 KASA HESABI		25.360,-			
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ ve FONLAR H.		240,-			
181 GELİR TAHAKKUKLARI H.			400,-		
642 FAİZ GELİRLERİ H.			1.200,-		
102 BANKALAR HESABI			24.000,-		
Vade sonu kaydı					

Faiz : 1600
GV Stopaj (%15)..... (240)
Net.....1.360
 $24.000 + 1.360 = 25.360$ TOPLAM

5. (A) "E" İşletmesi, 2023 yılı içinde faaliyetlerinde kullanmak amacıyla 600,-TL + %18 KDV'lik posta pulu satın almış ve ilgili pulları bir bilanço hesabına kaydetmiştir. Dönem içinde pulların %80'lik kısmının işletme faaliyetlerinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Bunun dışında başka kullanım olmadığı tespit edilmiştir.

a. Pul alım, kullanım ve kalan pullara ilişkin gerekli kayıtları gösteriniz.

b. İşletmenin satın aldığı pulları alış anında bir gelir tablosu hesabına alması durumunda pul alım, kullanım ve kalan pullara ilişkin gerekli kayıtları gösteriniz.

5. A) a)

2023					
108 DİĞER HAZİR DEĞERLER HESABI		600,-			
108.00 Pullar					
191 İNDİRİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ H.		108,-			
100 KASA HESABI			708,-		
Pul alımı	31.12.				
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ H.		480,-			
108 DİĞER HAZİR DEĞERLER HESABI			480,-		
108.00 Pullar					
Pul kullanımı					

$600 \times \%80 = 480$

Kalan pul kaydı yoktur.

b)

2023					
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ H.		600,-			
191 İNDİRİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ H.		108,-			
100 KASA HESABI			708,-		
Pul alımı					

Kullanılan pul kaydı yoktur.

31.12					
180 GELECEK AYLARA AIT GİDERLER H.		120,-			
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ H.			120,-		
Dönem sonu mevcut pulların ilgili hesaba aktarılması					

$600 - 480 = 120$ TL KALAN PUL

770 GYG Hs

600 120

(B) "M" İşletmesi, 17.11.2023 tarihinde 50.000,-TL+%18 KDV'lik satış yapmış, KDV'yi peşin, kalanı ise kredi kartıyla, tahsil etmiştir.

- a. İşletmenin, banka ile kredi kartı satış bedelinin komisyonsuz olarak hesaba geçilmesi yönünde anlaşmaya varması durumunda satış ve kredi kartı slip bedelinin hesaba geçme kaydını gösteriniz.
- b. İşletmenin, banka ile kredi kartı bedelinin % 5 komisyon karşılığında izleyen iş günü içinde hesaba geçilmesi yönünde anlaşmaya varması durumunda 17.11.2023 ve 18.11.2023 tarihinde yapılacak kayıtlarını gösteriniz.

5.B) a)

	17.11				
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER H.	50.000,-	-			
108.03 Kredi Kartı Sipleri					
100 KASA H.	9.000,-	-			
600 YURTİÇİ SATIŞLAR H.			50.000,-	-	
391 HESAPLANAN KDV H.			9.000,-	-	
Kredi kartıyla satış kaydı.					
	30.11				
102 BANKALAR H.	50.000,-	-			
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER H.			50.000,-	-	
108.03 Kredi Kartı Sipleri					
Ay sonunda bankadan tahsilin gerçekleşmesi kaydı.					

b)

	17.11				
127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR H.	50.000,-	-			
127.03 Kredi Kartı Sipleri					
100 KASA H.	9.000,-	-			
600 YURTİÇİ SATIŞLAR H.			50.000,-	-	
391 HESAPLANAN KDV H.			9.000,-	-	
Kredi kartıyla satış kaydı.					
	30.11				
102 BANKALAR H.	47.500,-	-			
780 FİNANSMAN GİDERLERİ H.	2.500,-	-			
127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR H.			50.000,-	-	
127.03 Kredi Kartı Sipleri					
50.000,- TL x 0,05 = 2.500,- TL					
Ay sonunda bankadan tahsilin gerçekleşmesi kaydı.					

6. "E" Limited Şirketi, geçici yatırım amacıyla 05.01.2023 tarihinde itibari değeri 40,-TL/adet olan hisse senetlerinden 1 300 adet satın almış; ilgili aracı kuruma 65.000,-TL + %2 komisyon bedelini bankadaki paradan ödemiştir. 15.02.2023 tarihinde hisse senetlerinin her biri %5 karlı olarak toplam 1 000 adedi peşin satılmıştır. Kalan 300 adet hisse senedi ise dönem sonunda borsa raycine göre değerlendirildiğinde 0,10 oranında değer kaybettiği tespit edilmiştir.

a. Gerekli alış, satış ve değerlendirme kayıtlarını yapınız.

b. İzleyen dönemde (2024 yılı içinde) kalan hisse senetlerinin tamamının alış bedelinin %2 altında satılması durumundaki kaydı gösteriniz.

6. a)

	05.01				
110 HİSSE SENETLERİ H.	65.000,-	-			
653 KOMİSYON GİDERLERİ H.	1.300,-	-			
100 KASA HESABI			66.300,-	-	
1300 x 50 = 65.000,- TL					
65.000 x 0,02 = 1.300,- TL					
	15.02				
100 KASA HESABI	52.500,-	-			
110 HİSSE SENETLERİ H.			50.000,-	-	
645 MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI H.			2.500,-	-	
1000 x 50 = 50.000,- TL					
50.000 x 0,05 = 2.500,- TL					
Hisse senedinin satışı					

	31.12				
654 KARŞILIK GİDERLERİ H.	1.500,-	-			
119 MENKUL KIYMET DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI H.			1.500,-	-	
300 x 50 x 0,10 = 1.500,- TL					
Dönemsonu değerlendirme					

KKEG

Alış Bedeli ile değerlendirme: 65.000

SF : 50 TL * 1.05 = 52,50 TL
52,50 * 1000 ad = 52.500 TL
52.500 – 50.000 = 2.500 KAR

50 TL * 300 ad = 15.000
15.000 * 0,10 = 150 TL Değer kaybı

6-b

6. "E" Limited Şirketi, geçici yatırım amacıyla 05.01.2023 tarihinde itibari değeri 40,-TL/adet olan hisse senetlerinden 1 300 adet satın almış; ilgili aracı kuruma 65.000,-TL + %2 komisyon bedelini bankadaki paradan ödemiştir. 15.02.2023 tarihinde hisse senetlerinin her biri %5 karlı olarak toplam 1 000 adedi peşin satılmıştır. Kalan 300 adet hisse senedi ise dönem sonunda borsa raycine göre değerlendirildiğinde 0,10 oranında değer kaybettiği tespit edilmiştir.

a. Gerekli alış, satış ve değerlendirme kayıtlarını yapınız.

b. İzleyen dönemde (2024 yılı içinde) kalan hisse senetlerinin tamamının alış bedelinin %2 altında satılması durumundaki kaydı gösteriniz.

b)

2024				
100 KASA H.	14.700,-	-		
655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARI	300,-	-		
110 HİSSE SENETLERİ H.		15.000,-	-	
Elde kalan hisse senetlerinin satış kaydı.				

300 ad * 50 TL = 15.000 TL
15.000 * 0,02 = 300 TL zarar
Satış Bedeli 14.700 TL

2024				
119 MENKUL KIYMET DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI H.	1.500,-	-		
644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR H.		1.500,-	-	
Karşılığın iptal kaydı				

Vergiye tabi olmayan gelir

7. "T" işletmesi, 01.08.2023 tarihinde ihraç edilen yıllık % 36 faizli, 180,-TL itibari değerli 1 000 adet özel kesim tahvillerini ihraç tarihinde 176,-TL'den satın almıştır. Tahvilin kupon faiz dönemi: 01.08.2023 – 31.07.2024'dir.

a. 01.08.2023 tarihli tahvil alış kaydı ile 31.12.2023 tarihindeki faiz tahakkuk kaydını ve 31.07.2024 tarihindeki kupon gönderme ve devamında ... tarihinde yapılan net faiz (GV %10) tahsil kaydını gösteriniz.

Alış Bedeli ile değerlendirilecektir

b. 01.08.2023 tarihinde alınan bu tahvillerin tamamının 01.11.2023 tarihinde 195,-TL'den satılması halinde yapılacak satış kaydını gösteriniz. (Basit ve ayrıntılı kayıt.)

c. Bu tahvillerin ihraç tarihinden (01.08.2023) 2 ay sonra (01.10.2023) 185.000,-TL'ye alındığı varsayılırsa alış kaydını gösteriniz.

7. a)

01.08.2023				
111 ÖZEL KESİM TAHVİL SENET ve BONO H.	176.000,-	-		
100 KASA HESABI			176.000,-	-
Tahvil alımı	31.12.2023			
181 GELİR TAHAKKUKLARI H.		27.000,-	-	
642 FAİZ GELİRLERİ H.			27.000,-	-
180.000 x 0,36 x 5/12 = 27.000,- TL				
Faiz tahakkuku				

5 Aylık
Faiz: Ant / 1200
180.000 * 36 * 5 / 1200 =
Faiz: 27.000

31.07.2024				
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI	64.800,-	-		
108.10 Kuponlar				
181 GELİR TAHAKKUKLARI H.		27.000,-	-	
642 FAİZ GELİRLERİ H.			37.800,-	-
180.000 x 0,36 x 7/12 = 37.800,- TL				
Faiz tahakkuku/kupon gönderme				
100 KASA HESABI	58.320,-	-		
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ ve FONLAR H.	6.480,-	-		
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI			64.800,-	-
108.10 Kuponlar				
64.800 x 0,10 = 6.480,- TL				
Kuponun tahsili				

7 Aylık
Faiz: Ant / 1200
180.000 * 36 * 7 / 1200 =
Faiz: 37.800

Faiz: (27.000 + 37.800) = 64.800
GV Stopaj (%10) = 6.480
Net = 58.320

7. "T" işletmesi, 01.08.2023 tarihinde ihraç edilen yıllık % 36 faizli, 180,-TL itibari değerli 1 000 adet özel kesim tahvillerini ihraç tarihinde 176,-TL'den satın almıştır. Tahvilin kupon faiz dönemi: 01.08.2023 – 31.07.2024'dir.

a. 01.08.2023 tarihli tahvil alış kaydı ile 31.12.2023 tarihindeki faiz tahakkuk kaydını ve 31.07.2024 tarihindeki kupon gönderme ve devamında ... tarihinde yapılan net faiz (GV %10) tahsil kaydını gösteriniz.

- b. 01.08.2023 tarihinde alınan bu tahvillerin tamamının 01.11.2023 tarihinde 195,-TL'den satılması halinde yapılacak satış kaydını gösteriniz. (Basit ve ayrıntılı kayıt.)
- c. Bu tahvillerin ihraç tarihinden (01.08.2023) 2 ay sonra (01.10.2023) 185.000,-TL'ye alındığı varsayılırsa alış kaydını gösteriniz.

!! Alış Bedeli ile değeriyecektir

7.b) I. Yol

1.11.2023					
100 KASA HESABI	195.000,-	-			
111 ÖZEL KESİM TAHVİL SENET ve BONO H.		176.000,-	-		
645 MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI H.		19.000,-	-		
Tahvilin satışı					

195-176 = 19 TL birim kar
19 * 1000 ad=19.000

II. Yol

1.11.2023					
100 KASA HESABI	195.000,-	-			
111 ÖZEL KESİM TAHVİL SENET ve BONO H.		176.000,-	-		
642 FAİZ GELİRLERİ H.		16.200,-	-		
180.000 x 36 x 3/1200 = 16.200,- TL					
645 MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI H.		2.800,-	-		
Tahvilin satışı					

7. "T" işletmesi, 01.08.2023 tarihinde ihraç edilen yıllık % 36 faizli, 180,-TL itibari değerli 1 000 adet özel kesim tahvillerini ihraç tarihinde 176,-TL'den satın almıştır. Tahvilin kupon faiz dönemi: 01.08.2023 – 31.07.2024'dir.

a. 01.08.2023 tarihli tahvil alış kaydı ile 31.12.2023 tarihindeki faiz tahakkuk kaydını ve 31.07.2024 tarihindeki kupon gönderme ve devamında ... tarihinde yapılan net faiz (GV %10) tahsil kaydını gösteriniz.

b. 01.08.2023 tarihinde alınan bu tahvillerin tamamının 01.11.2023 tarihinde 195,-TL'den satılması halinde yapılacak satış kaydını gösteriniz. (Basit ve ayrıntılı kayıt.)

c. Bu tahvillerin ihraç tarihinden (01.08.2023) 2 ay sonra (01.10.2023) 185.000,-TL'ye alındığı varsayılırsa alış kaydını gösteriniz.

Faiz (2 aylık): $180.000 \times 2 \times 36 / 1200 = 10.800$

Tahvil İtibari değer: $180 \times 1000 = 180.000$

Alış Maliyeti: $185.000 - 10.800$ (Faiz) = 174.200

7.c)

1.10.2023					
111 ÖZEL KESİM TAHVİL SENET ve BONO H.	174.200,-	-			
181 GELİR TAHAKKUKLARI H.	10.800,-	-			
100 KASA HESABI		185.000,-	-		
$180.000 \times 36 \times 2 / 1200 = 10.800,-$					
Tahvilin alımı					

8. İşletme, alıcılarla ilgili envanter çalışması sürecinde; Alıcı B'den ciro yoluyla aldığı 20.000,-TL'lik vadeli çek ile 12.000,-TL'lik vadesiz çeki kayda almadığını, Alıcı C'ye dönem içinde yapılan satışla ilgili 5.000,- + %18 KDV'lik miktar iskontosu (ciro primi) yapılacağını tespit etmiştir. Gerekli kayıtları yapınız.

➔ 8.

101 ALINAN ÇEKLER H.	12.000,-	-		
121 ALACAK SENETLERİ H.	20.000,-	-		
121.40 Alınan Vadeli Çekler				
120 ALICILAR H.			32.000,-	-
120.01 Alıcı B				
Alıcı B'den alınan vadeli ve vadesiz çeklerin kayda alınması.				
610 SATIŞ İSKONTOLARI H.	5.000,-	-		
191 İNDİRİLECEK KDV H.	900,-	-		
120 ALICILAR H.			5.900,-	-
120.02 Alıcı C				
Alıcı C'ye satış iskontosu yapılması.				

9. (A) "E" İşletmesi'nin, 31.12.2023 tarihi itibarıyla cüzdanında 40.000,-TL'lik bonosu ve 10.000,-TL'lik vadeli çeki, 25.000,-TL'lik tahsile verilen poliçesi, 15.000,-TL'lik de teminata verilen hatır senedi bulunmaktadır. Senetlerin vadesi 20.07.2024 tarihinde dolmaktadır. 31.12.2023 tarihinde bu senetlerden ilgili olanları tasarruf değerle değerlendirip, reeskont hesaplayacaktır. Senet üzerindeki faiz oranının %20, 31.12.'de resmi iskonto oranının ise %25 olması durumunda "dönemsellik kavramı" uyarınca yapılması gereken 31.12.2023 tarihindeki reeskont kaydı ile 01.01.2024 tarihinde yapılacak iptal kaydını gösteriniz.

➔ 9. (A)

Alacak senetlerinden Cüzdandaki ve Tahsildeki Alacak Senetleri tasarruf değeri ile değerlendirilmesi mümkündür. Hatır senetlerinin tasarruf değeri ile değerlendirilmesi mümkün değildir. Buna göre tasarruf değerine tabi olan senetler aşağıdaki gibidir.

121 Alacak Senetleri H.	75.000,-TL
121.00 Cüzdandaki Alacak Senetleri	40.000,-TL
121.10 Vadeli Çekler	10.000,-TL
121.20 Tahsildeki Alacak Senetleri	25.000,-TL

$$\text{Tasarruf Değeri} = \frac{\text{İtibari Değer} \times 36000}{36000 + (\text{kalan Vade} \times \text{İskonto oranı})}$$

İtibari Değer: Senetlerin üzerindeki yazılı değerdir.

Gün: 31.12'den sonraki vadesine kalan gün sayısını ifade eder. (31.12.2023 - 20.07.2024 = 200 gün)

Faiz: Eğer senedin üzerinde faiz yazılıysa bu faiz geçerlidir. Ancak senet üzerinde faiz yoksa, resmi iskonto oranı dikkate alınır. (Senedin Üzerindeki Faiz %20 dikkate alınır.)

9. (A) "E" İşletmesi'nin, 31.12.2023 tarihi itibarıyla cüzdanında 40.000,-TL'lik bonusu ve 10.000,-TL'lik vadeli çeki, 25.000,-TL'lik tahsile verilen poliçesi, 15.000,-TL'lik de teminata verilen hatır senedi bulunmaktadır. Senetlerin vadesi 20.07.2024 tarihinde dolmaktadır. 31.12.2023 tarihinde bu senetlerden ilgili olanları tasarruf değerle değerlendirip, reeskont hesaplayacaktır. Senet üzerindeki faiz oranının %20, 31.12.'de resmi iskonto oranının ise %25 olması durumunda "dönemsellik kavramı" uyarınca yapılması gereken 31.12.2023 tarihindeki reeskont kaydı ile 01.01.2024 tarihinde yapılacak iptal kaydını gösteriniz.

➔ **Tasarruf Değeri** = $\frac{75.000,-\text{TL} \times 36000}{36000 + (200 \times 20)} = 67.500,-\text{TL}$ **Reeskont Tutarı**=İtibari Değer – Tasarruf Değeri
Reeskont Tutarı=75.000,-TL–67.500,-TL=7.500,-TL

31.12.2023				
657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ H.	7.500,-			
122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU H.		7.500,-		
Alacak senetlerinin tasarruf değerine indirilmesi.				
01.01.2024				
122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU H.	7.500,-			
647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ H.		7.500,-		
Bir önceki yıl hesaplanan reeskontun kapatılması.				

- (B) "E" İşletmesi'nin 31.12.2023 tarihi itibarıyla Alacak Senetleri Hesabı'nda 12.000 USD'lik poliçe, 18.000 USD'lik bono, 10.000 USD'lik de hatır senedi yer almaktadır. Tüm senetler dönem içinde USD yardımcı hesabında ilgili kur dikkate alınarak 128.000,-TL olarak kayıtlara alınmıştır. Senetlerin tümünün vadesi 10.04.2024 tarihinde dolmaktadır. Senet üzerinde faiz oranı bulunmamakta, 31.12.2023 tarihinde LIBOR oranı %15, 1 USD=3,80 TL'dir. "E" İşletmesi'nin 31.12.2023 tarihindeki reeskont ve kur farkı kaydını, 01.01.2024 reeskont iptal kaydı ile 10.04.2024 senet tahsil (1 USD=2,81 TL) kaydını gösteriniz. (Yukarıdaki işlemlerde sırasıyla hangi kurun esas alınacağı belirtiniz.)

➔ **9. (B)**

Gün: 31.12'den sonraki vadesine kalan gün sayısını ifade eder. (31.12.2023 - 10.04.2024 = 100 gün)

Faiz: Eğer senedin üzerinde faiz yazılıysa bu faiz geçerlidir. Ancak senet üzerinde faiz yoksa senet dövizde dayalı olduğundan resmi iskonto oranı yani LIBOR dikkate alınır. (Senedin Üzerindeki Faiz olmadığı için LIBOR %15 dikkate alınır.)

Tasarruf Değeri = $\frac{30.000,-\text{USD} \times 36000}{36000 + (100 \times 15)} = 28.800,-\text{USD}$ **Reeskont Tutarı**=İtibari Değer – Tasarruf Değeri

Reeskont Tutarı= 30.000,-USD – 28.800,-USD = 1.200,-USD

Reeskont Tutarı= 1.200,-USD × 3,80,-TL/USD = 4.560,-TL (31.12.2023'deki döviz alış kuru dikkate alınmalıdır.)

Reeskont kaydı ➔

31.12.2023				
657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ H.	4.560,-			
122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU H.		4.560,-		
Alacak senetlerinin tasarruf değerine indirilmesi.				

(B) "E" İşletmesi'nin 31.12.2023 tarihi itibarıyla Alacak Senetleri Hesabı'nda 12.000 USD'lik poliçe, 18.000 USD'lik bono, 10.000 USD'lik de hatır senedi yer almaktadır. Tüm senetler dönem içinde USD yardımcı hesabında ilgili kur dikkate alınarak 128.000,-TL olarak kayıtlara alınmıştır. Senetlerin tümünün vadesi 10.04.2024 tarihinde dolmaktadır. Senet üzerinde faiz oranı bulunmamakta, 31.12.2023 tarihinde LIBOR oranı %15, 1 USD=3,80 TL'dir. "E" İşletmesi'nin 31.12.2023 tarihindeki reeskont ve kur farkı kaydını, 01.01.2024 reeskont iptal kaydı ile 10.04.2024 senet tahsil (1 USD=2,81 TL) kaydını gösteriniz. (Yukarıdaki işlemlerde sırasıyla hangi kurun esas alınacağı belirtiniz.)

Alacak Senetleri dövizde dayalı olduğu için kur farklarının da dikkate alınması gerektirir. Dönem içerisinde Alacak Senetleri kur (128.000,-TL/40.000,-USD) 3,20 TL/USD'den kayıtlara alınmışken 31.12.2021'de kur 3,80 TL/USD'ye yükselmiştir. Bu durum alacak senetlerimizin değerinde (3,80 TL/USD – 3,20 TL/USD) 0,6 TL/USD'lik bir artışa neden olur yani aşağıdaki hesaplama yapılarak muhasebe kaydı ona göre yapılır.

$$(3,80 \text{ TL/USD} - 3,2 \text{ TL/USD}) \times 40.000,-\text{USD} = 24.000,-\text{TL} \rightarrow \text{KAR}$$

Kur farkı

Reeskont iptal kaydı

Tahsil kaydı

31.12.2023					
121 ALACAK SENETLERİ H.	24.000,-	-			
646 KAMBIYO KARLARI H.			24.000,-	-	
Oluşan kur farkının kayıtlara alınması.					
01.01.2024					
122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU H.	4.560,-	-			
647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ H.			4.560,-	-	
Bir önceki yıl hesaplanan reeskontun kapatılması.					
10.04.2024					
100 KASA H.	84.300,-	-			
30.000,-USD×2,81 TL/USD					
656 KAMBIYO ZARARLARI H.	29.700,-	-			
121 ALACAK SENETLERİ H.			114.000,-	-	
121.00 Cüzdandaki Alacak Senetleri					
18.000,-USD×3,80 TL/USD=68.400,-TL					
121.10 Poliçe					
12.000,-USD×3,80 TL/USD=45.600,-TL					
Alacak Senedinin Tahsili.					

128.000 TL / 40.000USD= 3,20
(3,80-3,20) * 40.000 USD=24.000

30.000 USD * (3,80-2,81) = 29.700
ZARAR

10. (A) "E" İşletmesi, 04.05.2023 tarihinde 50.000,-TL'si senetli, 45.000,-TL'si senetsiz alacağını, 500,-TL + %18 KDV masrafla (peşin) dava konusu yapmış ve yılsonunda sözkonusu alacağa 30.000,-TL karşılık ayırmıştır. Gerekli kayıtları yapınız.

10. (A)

04.05					
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR H.	95.590,-	-			
100 KASA H.			590,-	-	
120 ALICILAR H.			45.000,-	-	
121 ALACAK SENETLERİ H.			50.000,-	-	
Alacağın şüpheli hale gelmesi.					
31.12					
654 KARŞILIK GİDERLERİ H.	30.000,-				
129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI H.			30.000,-	-	
Karşılık ayırılması.					

(B) "Y" A.Ş.'nin 31.12.2023 tarihli genel geçici sağlamlasında şüpheli ticari alacaklara ilişkin aşağıdaki bilgiler yer almaktadır.

Hesap Adı	Borç	Alacak	Borç Kalanı	Alacak Kalanı
Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabı	100.000,-	40.000,-	60.000,-	
Şüpheli Ticari Alacak Karşılığı Hesabı	32.000,-	80.000,-		48.000,-

"Y" A.Ş., yukarıda bilgileri yer alan ve süreci devam alacağı; 04.03.2024 tarihinde 15.000,-TL'lik kısmını 0,10 faiziyle tahsil etmiş, 06.04.2024 tarihinde 12.000,- TL'lik kısmı için gaiplik kararı verilmesi nedeniyle değersiz hale gelmiş, kalan içinse 31.12.2024 tarihinde aciz belgesi alınmıştır. a. 2024 yılındaki tüm işlemlere ilişkin gerekli kayıtları yapınız. b. İşletmenin 2024 yılında gaiplik kararı nedeniyle değersiz hale gelen alacağının tamamını 2026 yılında, borcunun ortaya çıkması nedeniyle, peşin tahsil etmesi durumundaki kaydı gösteriniz.

10 (B) a)

	04.03			
100 KASA H.		15.500,-	-	
129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR H.			15.000,-	-
642 FAİZ GELİRLERİ H.			1.500,-	-
Şüpheli alacağın tahsil.				

Ayrılan karşılığın da tahsille orantılı bir şekilde düzeltilmesi gerekir.
(15.000,-TL/60.000,-TL)×48.000,-TL = 12.000,-TL (Konusu Kalmayan Karşılık)

	04.03			
129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI H.		12.000,-	-	
644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR H.			12.000,-	-
Karşılığın düzeltilmesi.				

$$(48.000 / 60.000) * 15.000 = 12.000$$

Daha sonra değersiz hale gelen alacak (gaiplik kararı sonrası) Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabı'ndaki 12.000,-TL'lik tutar alacaklandırılırken 129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabı'ndan da ((12.000,-TL/60.000,-TL) × 48.000,-TL) 9.600,-TL'lik tutar borçlandırılmalıdır. Aradaki fark ise 681 Önceki Dönem Gider ve Zararları Hesabının borç tarafına yazılmalıdır.

	06.04			
129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI H.		9.600,-	-	
681 ÖNCEKİ DÖNEM GİDERLERİ VE ZARARLARI H.		2.400,-	-	
129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR H.			12.000,-	-
Alacağın değersiz (gaiplik kararı) hale gelmesi.				

31.12.2022 tarihinde alınan aciz belgesi için herhangi bir kayıt yapılmaz.

(B) "Y" A.Ş.'nin 31.12.2023 tarihli genel geçici sağlamlasında şüpheli ticari alacaklara ilişkin aşağıdaki bilgiler yer almaktadır.

Hesap Adı	Borç	Alacak	Borç Kalanı	Alacak Kalanı
Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabı	100.000,-	40.000,-	60.000,-	
Şüpheli Ticari Alacak Karşılığı Hesabı	32.000,-	80.000,-		48.000,-

"Y" A.Ş., yukarıda bilgileri yer alan ve süreci devam alacağı; 04.03.2024 tarihinde 15.000,-TL'lik kısmını 0,10 faiziyle tahsil etmiş, 06.04.2024 tarihinde 12.000,- TL'lik kısmı için gaiplik kararı verilmesi nedeniyle değersiz hale gelmiş, kalan içinse 31.12.2024 tarihinde aciz belgesi alınmıştır. a. 2024 yılındaki tüm işlemlere ilişkin gerekli kayıtları yapınız. b. İşletmenin 2024 yılında gaiplik kararı nedeniyle değersiz hale gelen alacağının tamamını 2026 yılında, borcunun ortaya çıkması nedeniyle, peşin tahsil etmesi durumundaki kaydı gösteriniz.

10. (B) b)

	2024			
100 KASA H.		12.000,-	-	
671 ÖNCEKİ DÖNEM GELİR VE KARLAR H.			12.000,-	-
Değersiz hale gelen alacağın tahsil.				

(C) "A" işletmesi, 2023 yılı içinde şüpheli hale gelen ve tamamına karşılık ayrılan 30.000,-TL'lik alacağının, 2024 yılı içinde değersiz hale geldiğini tespit etmiştir. Gerekli kaydı/kayıtları yapınız.

10. (C)

I. YOL

2023				
129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI H.	30.000,-	-		
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR H.			30.000,-	-
Alacağın değersiz hale gelmesi.				

II. YOL

2023				
681 ÖNCEKİ DÖNEM GİDERLERİ VE ZARARLARI H.	30.000,-	-		
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR H.			30.000,-	-
Alacağın değersiz hale gelmesi.				

2023				
129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI H.	30.000,-	-		
644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKARI H.			30.000,-	-
Alacağın değersiz hale gelmesi.				

11. (A) Stok hareketlerini aralıklı envanter yöntemine göre izleyen "B" işletmesinin stok hareketleri şöyledir: Dönem başı ticari mal mevcudu 20.000,-TL, dönem içi alışlar 50.000,-TL, alış giderleri 3.000,-TL, alış iadesi 500,-TL, alış iskontosu 1.500,-TL, yurtiçi satışlar 80.000,-TL, satış iskontosu 3.000,-TL, satıştan iade 4.000,-TL. İstenen: Dönem sonu mal mevcudunun 21.000,-TL olduğunu varsayarak, STMM ile mal satış karı veya zararını hesaplayınız.

Borç	153 Ticari Mallar Hesabı	Alacak
• İşe başlarken mevcut ticari mal	• Satılan ticari malların maliyeti	
• Geçen faaliyet döneminden devreden ticari mal	- maliyet bedeli ile -	
• Satın alınan ticari mallar (alışlar)	• Satın alınan ticari mallardan elde edilen iskontolar	
• Satın alınan ticari malların maliyetine giren	(alış iskontosu)	
ödemeler (alış giderleri)	• Geri verilen ticari mallar (alış iadesi)	
• Geri gelen ticari mallar	- satın alınan bedel ile -	
(satış iadesi) - maliyet bedeli ile -	• Ticari mal fireleri	
• Sayımda fazla çıkan ticari mallar	• Sayımda noksan çıkan ticari mallar	

STMM: 153 Tic. Mal Hs'nın Kalanı - DSMM

GELİR TABLOSU

A- BRÜT SATIŞLAR

- 1-Yurt içi Satışlar
- 2-Yurt dışı Satışlar
- 3-Diğer Gelirler

B- SATIŞ İNDİRİMLERİ(-)

- 1-Satıştan İadeler(-)
- 2-Satış İskontoları(-)
- 3-Diğer İndirimler(-)

C- NET SATIŞLAR

D- SATIŞLARIN MALİYETİ(-)

- 1-Satılan Mamuller Maliyeti(-)
- 2-Satılan Ticari Mallar Maliyeti(-)
- 3-Satılan Hizmet Maliyeti(-)
- 4-Diğer Satışların Maliyeti(-)

BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA ZARARI

E-FAALİYET GİDERLERİ(-)

- 1-Araştırma ve Geliştirme Giderleri(-)
- 2-Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri(-)
- 3-Genel Yönetim Giderleri(-)

FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI

11. (A) Stok hareketlerini aralıklı envanter yöntemine göre izleyen "B" işletmesinin stok hareketleri şöyledir: Dönem başı ticari mal mevcudu 20.000,-TL, dönem içi alışlar 50.000,-TL, alış giderleri 3.000,-TL, alış iadesi 500,-TL, alış iskontosu 1.500,-TL, yurtiçi satışlar 80.000,-TL, satış iskontosu 3.000,-TL, satıştan iade 4.000,-TL. İstenen: Dönem sonu mal mevcudunun 21.000,-TL olduğunu varsayarak, STMM ile mal satış karı veya zararını hesaplayınız.

153 TICARİ MALLAR HESABI

Dönem başı mal 20.000	Alış İadesi.....500
Dönem içi alış.....50.000	Alış İskontosu.....1.500
Alış gideri..... 3.000	TOPLAM.....2.000
TOPLAM: 73.000	

Bakiye (Kalan): 73.000 - 2.000
Bakiye (Kalan): 71.000

STMM: 153 Tic. Mal Hs'nın Kalanı – DSMM
 STMM: 71.000 – 21.000
STMM: 50.000

11. (A) Stok hareketlerini aralıklı envanter yöntemine göre izleyen "B" işletmesinin stok hareketleri şöyledir: Dönem başı ticari mal mevcudu 20.000,-TL, dönem içi alışlar 50.000,-TL, alış giderleri 3.000,-TL, alış iadesi 500,-TL, alış iskontosu 1.500,-TL, yurtiçi satışlar 80.000,-TL, satış iskontosu 3.000,-TL, satıştan iade 4.000,-TL. İstenen: Dönem sonu mal mevcudunun 21.000,-TL olduğunu varsayarak, STMM ile mal satış karı veya zararını hesaplayınız.

11. (A) Aralıklı Envanterde STMM'nin hesaplanması;

$$STMM = [(Dönem Başı Mal Stoku + Dönem İçi Mal Alışları + Alış Giderleri) - (Alış İadesi + Alış İskontoları)] -$$

Dönem Sonu Mal Stoku

Tic. Mal Hs'nın Kalanı

$$STMM = [(20.000,-TL + 50.000,-TL + 3.000,-TL - (500,-TL + 1.500,-TL)) - 21.000,-TL = 50.000,-TL]$$

$$BRÜT MAL SATIŞ KARI (ZARARI) : [Yurtiçi Satışlar - (Satıştan İadeler + Satış İskontoları)] - STMM$$

Yurtiçi Satışlar	80.000,-TL
(-) Satış İskontosu	(3.000,-TL)
(-) Satış İadeleri	(4.000,-TL)
(-) STMM	(50.000,-TL)
BRÜT SATIŞ KARI	23.000,-TL

GELİR TABLOSU

A- BRÜT SATIŞLAR	80.000
1-Yurt içi Satışlar	80.000
2-Yurt dışı Satışlar	
3-Diğer Gelirler	7.000
B- SATIŞ İNDİRİMLERİ(-)	
1-Satıştan İadeler(-)	4.000
2-Satış İskontoları(-)	3.000
3-Diğer İndirimler(-)	
C- NET SATIŞLAR	73.000
D- SATIŞLARIN MALİYETİ(-)	
1-Satılan Mamuller Maliyeti(-)	
2-Satılan Ticari Mallar Maliyeti(-)	50.000
3-Satılan Hizmet Maliyeti(-)	
4-Diğer Satışların Maliyeti(-)	
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	23.000
E-FAALİYET GİDERLERİ(-)	
1-Araştırma ve Geliştirme Giderleri(-)	
2-Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri(-)	
3-Genel Yönetim Giderleri(-)	
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	

11 (B) Stok hareketlerini sürekli envanter yöntemine göre izleyen "M" İşletmesi'nin, 2023 yılına ait "B" malı stok bilgileri aşağıdaki gibidir.

Tarih	Açıklama	GİREN			ÇIKAN			KALAN		
		Miktar	Fiyat	Tutar	Miktar	Fiyat	Tutar	Miktar	Fiyat	Tutar
01 Ocak	Alış	50	60,-	3.000,-						
12 Ocak	Alış	25	80,-	2.000,-						
21 Şubat	Satış				18					
02 Nisan	Satış				52					
22 Mayıs	Alış	38	100,-	3.800,-						
15 Ekim	Satış				32					
31 Aralık	Dönemsonu									

İstenen:

- "M" İşletmesi'nin çeşitli tarihlerdeki STMM ve dönemsonu kalan malların maliyetini, FIFO (İlk Giren İlk Çıkar) yöntemine göre hesaplayınız.
- "M" İşletmesi'nin 21 Şubat 2023 tarihinde 18 adet ticari malı, 2.360,-TL(KDV %18)'den peşin sattığı varsayılırsa yapılacak mal satış kaydını gösteriniz.
- Yöntemin LIFO (Son Giren İlk Çıkar) ve hareketli ortalama yöntem olmasına göre sadece 21 Şubat ve 02 Nisan tarihinde oluşacak STMM tutarını hesaplayınız.

11. (B) a) FIFO (İlk Giren İlk Çıkar) yöntemine göre STMM ve Dönem Sonu Maliyetinin hesaplanması.

Tarih	Açıklama	GİREN			Miktar
		Miktar	Fiyat	Tutar	
01 Ocak	Alış	50	60,-	3.000,-	
12 Ocak	Alış	25	80,-	2.000,-	
21 Şubat	Satış				18
02 Nisan	Satış				52
22 Mayıs	Alış	38	100,-	3.800,-	
15 Ekim	Satış				32
31 Aralık	Dönemsonu				

STMM (FIFO):

$$18 \text{ ad} * 60 = 1.080$$

$$32 \text{ ad} * 60 = 1.920$$

$$20 \text{ ad} * 80 = 1.600$$

$$5 \text{ ad} * 80 = 400$$

$$27 \text{ ad} * 100 = 2.700$$

$$\text{TOPLAM} \dots \dots \dots 7.700$$

DSMM: (FIFO)

$$11 \text{ ad} * 100 = 1.100$$

➔ **11. (B) a) FIFO (İlk Giren İlk Çıkar) yöntemine göre STMM ve Dönem Sonu Maliyetinin hesaplanması.**

Tarih	Açıklama	GİREN			ÇIKAN			KALAN		
		Miktar	Fiyat	Tutar	Miktar	Fiyat	Tutar	Miktar	Fiyat	Tutar
01 Ocak	Alış	50	60,-	3.000,-				50	60,-	3.000,-
12 Ocak	Alış	25	80,-	2.000,-				50 25	60,- 80,-	3.000,- 2.000,-
21 Şubat	Satış				18	60,-	1.080,-	32 25	60,- 80,-	1.920,- 2.000,-
02 Nisan	Satış				52 → 32 20	60,- 80,-	1.920,- 1.600,-	5	80,-	400,-
22 Mayıs	Alış	38	100,-	3.800,-				5 38	80,- 100,-	400,- 3.800,-
15 Ekim	Satış				32 → 5 27	80,- 100,-	400,- 2.700,-	11	100,-	1.100,-
31 Aralık	Dönemsonu	113		8.800,-	102		7.700,-	11,-	100,-	1.100,-
							STMM			
								DSMM		

b. "M" İşletmesi'nin 21 Şubat 2023 tarihinde 18 adet ticari malı, 2.360,- TL(KDV %18)'den peşin sattığı varsayılırsa yapılacak mal satış kaydını gösteriniz.

➔ **11. (B) b)**

	21.02.2023				
100 KASA H.		2.360,-	-		
600 YURTIÇİ SATIŞLAR H.			2.000,-	-	
391 HESAPLANAN KDV H.			360,-	-	
Ticari mal satışı.					

	21.02.2023				
621 SATILAN TİCARİ MALLARIN MALİYETİ H.		1.080,-	-		
153 TİCARİ MALLAR H.			1.080,-	-	
Ticari malın maliyeti kaydı.					

- c. Yöntemin LIFO (Son Giren İlk Çıkar) ve hareketli ortalama yöntem olmasına göre sadece 21 Şubat ve 02 Nisan tarihinde oluşacak STMM tutarını hesaplayınız.

Tarih	Açıklama	GİREN			Miktar
		Miktar	Fiyat	Tutar	
01 Ocak	Alış	50	60,-	3.000,-	
12 Ocak	Alış	25	80,-	2.000,-	
21 Şubat	Satış				18
02 Nisan	Satış				52
22 Mayıs	Alış	38	100,-	3.800,-	
15 Ekim	Satış				32
31 Aralık	Dönemsonu				

STMM (LİFO)

21 ŞUBAT: 18 ad * 80 = 1.440
 2 NİSAN 7 ad * 80 = 560
 45 ad * 60 = 2.700
TOPLAM.....4.700

STMM (HAREKETLİ ORT. YÖN)

ORT. FİYAT: 5.000 / 75 ad = 66,67
 21 ŞUBAT: 18 ad * 66,67 = 1.200
 2 NİSAN : 52 ad * 66,67 = 3.467
TOPLAM..... 4.667

- c. Yöntemin LIFO (Son Giren İlk Çıkar) ve hareketli ortalama yöntem olmasına göre sadece 21 Şubat ve 02 Nisan tarihinde oluşacak STMM tutarını hesaplayınız.

11/B c)

- LIFO (Son Giren İlk Çıkar) yöntemine göre 21 Şubat ve 2 Nisan'daki STMM'nin hesaplanması.

Tarih	Açıklama	GİREN			ÇIKAN			KALAN		
		Miktar	Fiyat	Tutar	Miktar	Fiyat	Tutar	Miktar	Fiyat	Tutar
01 Ocak	Alış	50	60,-	3.000,-				50	60,-	3.000,-
12 Ocak	Alış	25	80,-	2.000,-				50 25	60,- 80,-	3.000,- 2.000,-
21 Şubat	Satış				18	80,-	1.440,-	50 7	60,- 80,-	3.000,- 560,-
02 Nisan	Satış				52 45	80,- 60,-	560,- 2.700,-	5	60,-	300,-

- Hareketli ortalama yöntemine göre 21 Şubat ve 2 Nisan'daki STMM'nin hesaplanması.

Ortalama Fiyatı = 5.000,-TL / 75 adet = 66,67 TL/adet

Tarih	Açıklama	GİREN			ÇIKAN			KALAN		
		Miktar	Fiyat	Tutar	Miktar	Fiyat	Tutar	Miktar	Fiyat	Tutar
01 Ocak	Alış	50	60,-	3.000,-				50	60,-	3.000,-
12 Ocak	Alış	25	80,-	2.000,-				75	66,67	5.000,-
21 Şubat	Satış				18	66,67	1.200,-	57	66,67	3.800,-
02 Nisan	Satış				52	66,67	3.467,-	5	66,67	333,-

İlginiz için teşekkürler..